

Asia: VN/36693/2023

Lausuntopyyntö Suomen kyberturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Strategia on kattava ja kannatettava. On kuitenkin huomattava, että kaikilla kansalaisilla ei ole samoja valmiuksia vahvistaa resilienssiä ja torjua kyberturvallisuusriskejä. Tästä johtuen on myös tärkeä strategisesti tunnistaa haavoittuvat väestöryhmät ja kehittää kohdennettuja toimia erityisesti heille. Tätä voisi tuoda vahvemmin strategiatasolle. On tärkeää panostaa ihmisten informointiin ja tukeen koskien tietojenkalastelua ja kyberturvallisuutta. On hyvä, jos tätä toteutetaan monikanavaisesti, ml. tiedotuskampanjat ja opetusohjelmat. Nykyisellään on jo kansalaisille tukimateriaalia. Olisi kuitenkin tärkeä tuottaa saavutettavaa tiedotusmateriaalia, mikä tarkoittaa myös selkokielen ja viittomakielen huomiointia. Tämän lisäksi osa ihmisistä tarvitsee myös henkilökohtaista, ihmiseltä saatavaa tukea, joutuessaan mahdollisen kyberhyökkäyksen tai tietomurron kohteeksi. Hyvätkään oppaat eivät aina riitä ja it-tuki ei ole kaikkien saatavilla työpaikan puolesta.

On erittäin kannatettavaa, että tuotteiden ja palveluiden sisäänrakennettuun turvallisuuteen panostetaan, sillä kyberturvallisuudesta huolehtiminen on ihmisille nykyisellään erittäin haastavaa ja on yhä vaikeampi erottaa huijauksia ja kyberrikollisuutta. Tämä on erityisen haastavaa joillekin ihmisille – isollekin osalle väestöstä. Näin on siitä huolimatta, että muilla toimilla pyrittäisiin saamaan kansalaiset ymmärtämään kyberhygieniä ja kyberosaaminen. Lisäksi on paljon toimijoita, kuten järjestöt, joilla ei ole erikseen varaa ostaa kalliita kyberturvallisuusratkaisuja yksityisiltä yrityksiltä.

Strategiassa korostetaan yhteistyön ohella nimenomaan yksityisten yritysten mahdollisuutta tulla kyberalan huippuosaajiksi. Yhteistyön jaloista tavoitteista huolimatta on tärkeä torjua osaamisen liian vahvaa yksityistä keskittymistä ja kansallista yritysmonopoliasemaa. Tällöin huolena on palveluiden ja ratkaisujen korkea hinnoittelu, joka heikentää julkisten toimijoiden ja järjestöjen mahdollisuutta hyötyä osaamisesta riittävästi sekä heikentää myös kansallista omavaraisuutta (vrt. nykyiset ylikalliit sote-ostopalvelut). On lisäksi huomattava, että Stea-rahoitusta saavien järjestöjen

rahoitusta ollaan merkittävästi leikkaamassa tulevina vuosina (n. 25 %). Tämä asettaa haasteita myös järjestöjen kaavailulle roolille osana kyberturvallisuuden ekosysteemiä.

Turvallisuus ja varautumistilanne edellyttää myös erityisryhmien erityiskysymysten huomiointia. Esimerkiksi vammaisten henkilöiden joukossa on henkilöitä, jotka eivät häiriö-, kriisi-, tai pelastustilanteessa kykene evakuoitumaan tai toimimaan poikkeusoloissa. Suurin osa näistä ihmisistä asuu tavallisessa asuntokannassa. Häiriö- tai kriisitilanteessa osa ihmisistä ovatkin heitteillä ilman riittävää apua ja tukea. Turvallisuuden ja varautumisen varmistamiseksi erityisryhmien osalta on tärkeää perustaa tietokanta mahdollisista avun tarvitsijoista. Tähän liittyen on toki tärkeää huolehtia riittävästä tietosuojasta. On myös tärkeää, että tietosuojan mahdollista puutteellisuutta ei käytetä perusteena sille, että tietoa avun tarvitsijoista ei voida kerätä. Meillä on nykyiselläänkin vahvaa tietosuojaa vaativia rekistereitä, kuten KANTA, joten ei ole perusteltua, etteikö rekisteriä myös turvallisuuden näkökulmasta voitaisi perustaa ja varmistua riittävästä suojauksesta.

Heini Annina
Kynnys ry